

INSTITUTUL NAȚIONAL PENTRU PREGĂTIREA ȘI PERFECȚIONAREA AVOCAȚILOR

EXAMEN ABSOLVIRE
SESIUNEA NOIEMBRIE 2013

Drept european al drepturilor omului

Speta 1

I) FAPTELE PERTINENTE

Domnul Youkos, fără antecedente penale, a fost reținut de poliție în seara zilei de 21 octombrie 2006, fiind acuzat de săvârșirea infracțiunilor de acte de terorism, tentativă de omor, furt și distrugere, în legătură cu dispariția a 200 de arme automate din depozitul marinei militare de la Ciolpani. Una dintre aceste arme a fost găsită în portbagajul mașinii domnului Youkos cu ocazia unui filtru pe DN1.

În dimineața zilei de 22 octombrie 2006, domnul Youkos a fost adus în fața procurorului, care l-a audiat în legătură cu faptele pentru care fusese reținut. La aceeași dată, domnul Youkos este condus în fața judecătorului, care îl arestează preventiv pentru o perioadă de 30 de zile. În considerentele încheierii, judecătorul menționează că există probe și indicii temeinice cu privire la săvârșirea infracțiunii de către domnul YOUKOS ceea ce conduce la ideea că există suspiciuni confirmate privind săvârșirea infracțiunilor; de asemenea judecătorul a constatat că „infracțiunile se sancționează cu pedeapsa închisorii mai mare de patru ani, iar lăsarea în libertate a inculpatului prezintă un pericol pentru ordinea publică”. Recursul domnului YOUKOS împotriva încheierii prin care s-a dispus arestarea preventivă a fost respins cu aceeași motivare.

Arestarea preventivă a domnului YOUKOS a fost prelungită de mai multe ori cu aceeași motivare stereotipă. La penultima și ultima prelungire a arestării din cursul urmăririi penale (respectiv a cincea și a șasea prelungire), instanțele au menționat și faptul că domnul YOUKOS refuză să coopereze cu organele judiciare și că este nevoie să strângă probe în favoarea sa.

Prin rechizitoriul din data de 11 mai 2007, domnul YOUKOS a fost trimis în judecată pentru săvârșirea infracțiunilor de acte de terorism, furt, distrugere, rupere de sigilii, nerespectarea regimului armelor și munițiilor. Termenul acordat pentru verificarea legalității și temeiniciei măsurii arestării preventive, în baza art. 300² CPP, a fost 18 mai 2007, cu indicarea orei de soluționare a cauzei, cu citarea inculpatului în stare de arest, a avocatului ales al acestuia. Printr-un fax sosit în aceeași zi la dosarul cauzei, avocatul ales a comunicat că nu se poate prezenta în instanță, susținând o cauză în alt oraș. Inculpatul a solicitat termen pentru lipsa de apărare, dar instanța a desemnat un apărător din oficiu pentru acest termen. Apărătorul din oficiu desemnat a solicitat acordarea unui termen în vederea studierii dosarului compus din 7 volume. Cererea a fost respinsă, instanța a dispus lăsarea dosarului la sfârșitul ședinței. Prin încheierea pronunțată, instanța a constatat legalitatea și temeinicia măsurii arestării preventive.

La primul termen de judecată pe fondul cauzei, procurorul de ședință a solicitat desemnarea unui apărător din oficiu care să beneficieze de un certificat ORNISS, motivat de implicațiile pe care dosarul le are asupra securității naționale precum și existența la dosarul cauzei a unor transcrieri ale înregistrărilor realizate de S.R.I.. După punerea în discuția părților a acestor solicitări, instanța le-a admis și, constatând că apărătorul ales nu beneficiază de un astfel

de certificat, a dispus amânarea cauzei și redactarea unei adrese către Barou în vederea desemnării unui apărător care să aibă dreptul de consultare a dosarului cauzei.

În cursul procesului, domnul YOUKOS a fost asistat de 4 avocați din oficiu, succesiv desemnați de către Barou din lista avocaților având certificat ORNISS. Înlocuirea acestora s-a făcut la solicitarea d-lui YOUKOS motivată de agenda încărcată a acestora, indisponibilitatea lor de a efectua vizite la penitenciar pentru discutarea strategiei apărării și, respectiv de incompatibilități personale.

În fața instanței, domnul YOUKOS a solicitat audierea a cinci martori, dintre care 3 în circumstanțiere. Instanța a dispus audierea unui număr de doi martori în apărare: A, concubina domnului YOUKOS – pentru a confirma faptul că mașina în care a fost găsită arma fusese împrumutată și B, ofițer SRI – de la care d-l YOUKOS susține că ar fi împrumutat pe 20 octombrie 2006 mașina în care a fost găsită arma. Instanța a respins solicitarea de audiere a martorilor în circumstanțiere ca fiind neconcludentă soluționării cauzei. Numai doamna A a fost audiată, instanța renunțând la audierea celui alt martor, întrucât domnul YOUKOS nu a putut indica adresa martorului propus în apărare, în ciuda amânării repetate (4 termene) a cauzei în acest sens. La termenul la care instanța a decis renunțarea la martor, avocatul d-lui YOUKOS solicitase ca instanța să ceara INEP identificarea adresei martorului, pe motiv că, fiind un martor în apărare, îi revine inculpatului obligația procesuală de a face demersurile necesare prezentării martorului în fața instanței.

Prin încheieri succesive, cu respectarea procedurii și a termenelor prevăzute de Cpp, s-a constatat legalitatea și temeinicia arestării preventive, având în vedere menținerea motivelor și a temeiurilor de drept care justificaseră luarea măsurii arestării preventive.

Printr-o hotărâre din 5 ianuarie 2008, domnul YOUKOS a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de nerespectare a regimului armelor și munițiilor la o pedeapsă de 3 ani închisoare.

Domnul YOUKOS și parchetul au formulat apel. În cadrul apelului instanța a menținut starea de arest preventiv a reclamantului reluând identic motivările de prelungire a arestării din cursul urmăririi penale.

Instanța a respins ambele apeluri și a menținut hotărârea primei instanțe. Din completul de judecată a făcut parte și judecătorul C, care dispusese măsura arestării preventive la 22 octombrie 2006. Atât domnul YOUKOS, cât și parchetul au formulat recurs.

La 6 iunie 2009, primul termen în recurs, a avut loc dezbaterea recursului, în prezența inculpatului și a avocatului din oficiu. Instanța a pus în discuția părților schimbarea încadrării juridice a faptelor reținute prin rechizitoriu în sensul și reținerii și a tentativei de omor. Având în vedere faptul că apărătorul inculpatului nu a solicitat amânarea cauzei, instanța a rămas în pronunțare și l-a condamnat și pentru tentativă de omor la 10 ani închisoare.

II) CERINȚE:

Lucrare profesională 1

Analizați situația domnului YOUKOS din perspectiva articolului 5 al Convenției Europene a Drepturilor Omului.

Lucrare profesională 2

Analizați situația domnului YOUKOS din perspectiva articolului 6 al Convenției Europene a Drepturilor Omului.

Speța 2

La data de 03.06.2013 petenta M.T. s-a adresat Curții Europene a Drepturilor Omului cu o plângere individuală îndreptată împotriva Statului român, solicitând instanței europene, să constate încălcarea dreptului său la un proces echitabil și a dreptului său la respectarea proprietății bunurilor, garantate de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și art. 1 din Protocolul nr. 1 al Convenției.

Prin aceeași plângere, petiționara a solicitat Curții, acordarea unei satisfacții echitabile în valoare de 20.000 euro, obligarea Statului român la restituirea imobilului litigios, precum și aplicarea principiului restitutio in integrum în speța sa.

În motivarea plângerii, petenta a arătat că este moștenitoarea legală a autorului său, T.P., al cărui imobil, compus din casă și teren aferent, fusese preluat de Statul român prin Decretul-lege nr. 92/1950, fără acordarea unei drepte și prealabile despăgubiri.

La data de 07.08.2001 petenta formulase în baza Legii 10/2001, o notificare adresată Primăriei Generale a Municipiului București, solicitând în principal, restituirea în natură a imobilului naționalizat, iar în subsidiar, restituirea acestuia prin echivalent.

Întrucât autoritatea administrativă sesizată nu a răspuns notificării adresate în baza Legii 10/2001, la data de 03.03.2010, petenta a acționat-o în justiție, solicitând instanței investite în cauză să soluționeze pe fond notificarea rămasă în nelucrare. Acțiunea petentei a fost admisă prin sentința civilă nr. XYZ din 11.05.2012 a Tribunalului București – Secția a III a civilă, care a dispus obligarea pârâtului Municipiul București, prin Primar General, la emiterea dispoziției de restituire în natură a imobilului ce forma obiectul notificării.

Sentința instanței de fond a rămas irevocabilă, în urma respingerii recursului declarat de pârât, prin decizia nr. XYW din 23.10.2012 a Curții de Apel București – Secția a IV a civilă.

Cu toate acestea, Municipiul București, prin Primar General, nu a emis dispoziția de restituire în natură a imobilului la care a fost obligat de instanță, situație care subzistă și în prezent.

Invitat să formuleze Observații în cauză, Statul român a solicitat Curții respingerea plângerii petentei, pentru următoarele argumente:

- Curtea Europeană a Drepturilor Omului nu era competentă *rationae temporis* să se pronunțe asupra cererii petentei, întrucât pretinsa naționalizare a imobilului reclamat intervenise în anul 1950, când România nu devenise parte contractantă la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și prin urmare, nu își asumase obligațiile decurgând din acest tratat internațional. În consecință, Convenția Europeană nu putea produce efecte juridice retroactive care să atragă răspunderea Statului român pentru pretinsa violare a drepturilor invocate de petentă.

- Plângerea formulată de petentă împotriva Statului român era tardivă, aceasta nerespectând termenul procedural de sesizare a Curții Europene a Drepturilor Omului.

- Plângerea adresată Curții Europene era inadmisibilă, în condițiile în care motivele invocate de petentă constau în erori de fapt și de drept comise de autoritățile interne.

CERINȚĂ:

Lucrare profesională 1

În calitate de avocat al petentei, formulați Observații în replică la Observațiile Guvernului român. (În formularea acestor observații, vor fi avute în vedere următoarele aspecte: combaterea excepției de necompetență rationae temporis a CEDO, combaterea excepției tardivității formulării plângerii petentei, motivarea capetelor de cerere formulate de petentă prin plângerea individuală adresată Curții Europene a Drepturilor Omului, prin expunerea violărilor comise de Statul român, cu exemplificarea de hotărâri din jurisprudența CEDO cu relevanță în speță).